

א) שמונת כבן, ב) ענין כש"ל, ג) גי' כש"ל דגמלת ומכנה דמד וגדיש דמד, ד) כש"ל, ה) ענין

תורה אור השלם
1. כי יבצר איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר חורבה שדה וביטב פרמו ושלם: שמונת כב ד

הגהות הב"ח
א) ש"י ד"ה היכי וכו' והיך צמנון מי לא ממיכי: ב) ד"ה הי"ג וכו' ובס"ד דגמלת חורבה דחד וגדיש דמד: ג) ד"ה בגדיש וכו' אמאי משלם האי חרבה שן הוא:

גלוין הש"ס
רש"י ד"ה דתתם דלותו בו ולא תיבא משונה. ענין כש"ל דבפרקין ס"ג: תוב"י ד"ה וליחייב בו האי ליטנא בו ונראה ככאן לדקדק: ע"י לקמן דף כו ע"ב מ"ה אמאי פטור: ד"ה בלשונות בו דמחייבי בלקיחה חלוד. ע"י לעיל דף כ ע"א מוספות ד"ה מתגבול:

הגהות הגר"א
א) גמ' אלף למאן בו: ג"כ הר"ף ורמב"ם פטריסו שמון ממי' ראשון כגון שפלה בו ומפריש דמיון חלו הוא משום ממונו (ועבהגרא"ט ס"ח מ"ח ס"ק ג'):

מוסף רש"י
בנוקי ממונו. שהיך ממונו, דכתיב כי תלך אש דמשמע מעממה, שהיך בנותן שלו והלכה דליקה בנותן של חכיו (לקמן טו). וסיים בנוקי גופו. שקלחו כמער ברס (טו). לומר לך אש משום חציו. סורק מן שמוק למרותו דלחיו גופיה עבד, הכא נמי לחיו גופיה עבד, ופקא מינה לחימו כדכתיב דברים אס החק כה אדם (טו).

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

בנוקי ממונו. דכתיב^א כי תלך אש דמשמע מעממה: בנוקי גופו. דקרי ליה מצעיר: היכי משכחה לה. אילו אדם זורק חץ והיזיק צמנון^ב לא מיחייב צנוק הא קיימא לן כהאי פירקין (דף כו:): פלע תחת פלע^ג שמונת כבן לחייב את השוגג כמזיד ואונס כרלוו. ליטנא אחריתא

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

בנוקי ממונו וסיים בנוקי גופו לומר לך אש משום חציו אמר רבא קשיא ליה לאבבי למו"ד אש משום חציו צמנון באש דפטור רחמנא היכי משכחת לה וניהא ליה כגון שנפלה דליקה לאותו חצר ונפלה גדר שלא מחמת דליקה והלכה והדליקה והיזיקה בחצר אחרת דהתם כלו ליה חציו אי הכי לענין גלוי נמי כלו ליה חציו וא לא אלא למאן דאית ליה משום חציו אית ליה גדרה ולא גדרה דהתם שורו הוא ולא טפח באפיה וכו' מאחר דמאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו מאי בינייהו איכא בינייהו לחייבו בארבעה דברים: על החררה משלם בו: מאן חייב בעל כלב וליחייב נמי בעל גחלתו ובשיומר גחלתו אי כשיומר גחלתו מאי בעי כלב התם יבשחתו אמר רב מרי בריה דרב כהנא זאת אומרת תתם דלתות חתורות הן אצל כלב דאכלה היכא אילימא דאכלה בגדיש דעלמא הא בעינן יוביער בשדה אחר וליכא לא צריכא דאכלה בגדיש דבעל חררה תפשוט דפי פרה

בג.

צמנון באש דפטור רחמנא היכי משכחת לה. פי' צלמנא למ"ד אש משום ממונו אין תימיה דפטור טמונו ואע"ג דבכל נוקי ממונו כמו קרן שן ורגל חייב טמונו צמנון מלניו חילוקים צקרו שן ורגל להלכותיהן אצל צאדים המזיק לא חלק הכמוז דכתיב פלע תחת

פלע ודרשינן צנוק פירקין (דף כו:): לחייב על השוגג כמזיד ואונס כרלוו לפיכך אין סבירא לדרוש אש משום חציו: מאי בינייהו. הוא מני למימר איכא בינייהו כל הני דלעיל כלב שנטל חררה ואנחי אנוחי בגדיש לרבי יוחנן משלם על שאר הגדיש חצי נוק ולר"ל על שאר הגדיש פטור ולרבי יוחנן אפילו לא הכיית בצופו של עבד קס ליה דבריה מיניה וטמונו היכא שלל כלו חציו חייב לרבי יוחנן: וליחייב בעל הגחלת. פירוש גס צעל הגמלת ולא שיפטר צעל הכלב לגמרי כדפ"ל (דף כו). גדי חציו חייב חייב ועוד אי צלמנא שומר גמלתו ומפטר צעל הכלב אמאי קאמר (לעיל יט:): מתני' צאדייה אדוי ורוב הונא צלמנא צאיתמר לימנא לרב דהכא קאי אמתני' קשרו אדם חייב הקושר י"ש ובעל התרנגול פטור כמו הכא דפטור צעל הכלב אלא ודאי צלמנא שומר גמלתו חייב נמי צעל הכלב ולכן לא מיתוקמא לרב הונא אמתני' דקשרו אדם חייב משמע דחייב הכל הקושר ובעל התרנגול ויש לך להתייב כמו כן:

ולחייב בעל הגחלת. האי ליטנא לאו דוקא ליה מיתוקמא דאכלה בגדיש דבעל החררה אלא כלומר שיפטר צעל הכלב מחלקו של צעל הגמלת ולא ישלם כי אס הרביע וא"ת ואמאי לא פריך וליפטר צעל הכלב מן החררה * ונראה מכאן לדקדק דיותר יש לאדם ליהרר עצמו שלא יזיק אחרים משלם יזוק שמחייב לשמור גמלתו מן הכלב אע"פ שאין לו רשות ליכנס לביתו כדי שלא יזיק אחרים ואפשר לשמור עצמו כדי שלא יכנס לביתו לטוול חררתו וכן נמשע דבמניח (לקמן דף לה). צמנון דקדקין דפריך לך נתקל פושע שני נמי לחייב אלמנא חשיב שני פושע לחייבו צנוק שלישי ואינו פושע לענין שיפטר ראשון צנוקיו: בששימר גחלתו. וא"ת ומה שמירה היא זו כיון שיכול הכלב ליכנס שם בחמירה דתתם דלתות חתורות הן אצל הכלב וי"ל כיון דנטר כדנטרי אינשי לא אנטרוהו רבנן טפי: בשחתה. ואס תאמר וליטני כגון דנפלה גודא צליליא ידע צעל הכלב וצעל הגמלת לא ידע ויש לומר דאין לו גרלות וצעל הכלב ידע וצעל הגמלת לא ידע ולקמן גבי עזי דבשיות ברלות הוא לפעמים: בתם דלתות חתורות הן. תימיה דלמנא משום דהוי מחילתו בפשיעה וסופו צאונס מחילתו בפשיעה משום פתיחה ויש לומר דא"כ לא מיחייב בחמירה כ"א רביע כי היכי דהוי מחייב צפתיחה שהיה צעל הגמלת מחייב מחלה אצל אין לתרץ דלא אמרינן מחלתו בפשיעה צבתיס פתוחים וסופו צאונס צנעוליס כיון דגבי נעוליס לא הוי שום פשיעה דאמרינן צהפרה (לקמן דף כג:): דלא אמרינן מוג דהוי פושע לענין חרש הוי פושע לענין פקח בו' ומגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין שוורים דלא דמי דהתם ודאי לא אמרינן מגו משום דלגבי פקח או לגבי שורים הנזקין לא פשעי כלל אצל הכא פושע הוא בכלל זה לענין זה הגדיש להיות נזוק בגמלתו בפשיעה היכא שלל שמר גמלתו לכן יש להתייב אפילו נזוקין צאונס למאן דמחייב מחילתו בפשיעה וסופו צאונס: תפשוט דפי פרה בחצר הנזוק דמי. תימיה דאמאי לא פשיט משאר צבי דמתני' דתני השן מועדת לאכול

האמן לעיל [כג] לרבי יוחנן אש משום חציו אלמנא צאשו נמי פליגי היכא דגמלתו של צלמנא עד השתא דשמעינן משום חציו דוקא ולא משום ממונו וכדאמרת ממונו אית ציה משאף הא לית ציה משאף איכא צינייהו היכא דאיתיה ממונו ולימיה חציו כי הך דנפלה גדר דכלו לו חציו דלמ"ד משום חציו דוקא פטור אכל השתא דלמרייהו חייב מאי צינייהו: לחייבו צד' דברים. למ"ד משום חציו נמי מחייבין ליה אס שרף אש ד אדם חייב צבדבעה דברים נוק וצער ריפוי ושבט אצל בושפת לא דאמרינן חשיבי פירקין [כד]. אינו חייב על הבושפת אלא שיהא מתכוין אצל ד' דברים חייב דפשיעה היא דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שהרוח מוליכתה וכדאמרינן צשיליה פירקין [סג] נפל מן הגג צרוח מנזיה חייב צד' דברים ופטור על הבושפת למ"ד משום ממונו פטור. והוא דרין נמי דאיכא צינייהו כל הני דלעיל [כג]. כלב וגמל דלמ"ד משום חציו חייב דהא ממונו אע"ג דלאו חציו וחציו אע"ג דלאו ממונו אית ליה ולמאן דלית ליה חציו פטור אא"כ מסכסכת כדאוקימנא לעיל [סג] והאי דנקט ד' דברים משום דאפילו היכא דגמלתו של משמע לו דיש חילוק דבדיהם ועוד דמילתא דשתיס היא. גמל המורה שמעתי * אצל לשון ראשון נראה לי: מאן חייב צעל הכלב. אמתניתי מחדר דקתני על הגדיש משלם חצי נוק: ה"ג וליחייב נמי צעל בגמלת. דהא צין מר וצין מר משום ממונו אית להו הלכך לר' יוחנן דאמר לעיל [סג] על הגדיש משלם חצי נוק דלירות הן שלם צעל הגמלת חצי האחר דהא ממונו הוא וריש לקיש דאמר על הגדיש כולו הוי פטור שלם צעל הגמלת כוליה וקס"ד דגמלת * דחד וחררה וגדיש דחד: צשימר גחלתו. שנעל דלתות ציתו יפה ואונס הוא: ואס אומרת. מדחייב לבעל כלב אחררה נוק שלם אלמנא לאו שינוי הוא זה שחתר את הדלת: דפסס דלתוס חסורות הן אצל הכלב. * ולא תימנא משונה הוא ופלגנא נוקא משלם: בגדיש דעלמא. אמאי משלם * חררה הא שן הוא ובעינן שדה אחר דניזוק וליכא: כפשוטו. דמדקא משלם חררה: דפי פרוט. של מזיק האוכלת בחצר הנזוק:

הראוי לה ומהיהא דאכלה מזידי הרחבה ומתוך חתנות ועוד אותם שנעל חררה דדייק מינה השתא ועוד מאי קאמר מאי צבי ריפתך צפומנא דלגבי כיון שהכלב נקמה ונראה לר"י דמכל הנהו דמתניתינן לא מני למפשוט ולא מהיהא דנטל חררה משום דקס"ד דאס נקמה הבהמה פירוס בחצר הנזוק ואכלה צרשות הרבים * [ואו בחצר המזיק] חייב * דמחייבין צלקיחה לחודא וכן הסבירא נוטה דכיון דפשע צלקיחה מה לנו צאכילה והא דממעטינן משדה אחר רשות הרבים היינו לקיחה וקמבעינא ליה כגון אס הושיט פירות צפי פרה חש"ו ועכו"ס דלאו צני שלמונין ניניהו וכגון שהבהמה לא היתה יכולה ליקח אס לא שהושיט לה ואי כחצר הנזוק דמי חייב צעל הפרה ואי כחצר המזיק דמי פטור כיון שנתנו אחר לתוך פיה הוא דקאמר תפשוט לאו ממתני' אלא מסוגיא דשמעתינן דאוקמה אכלה בגדיש דבעל החררה שמע מינה דבעו לקיחה ואכילה בחצר [הנזוק] אף על פי שאין טעם צדצר זה מה צורך צאכילה אלא דגזירת הכתוב הוא ותפשוט כשנתן אחר לתוך פיה דחייב דכחצר הנזוק דמיא דאי כחצר המזיק דמיא ומאי אמר ליה מאי צבי ריפתך צפומנא דחיותאי ה"ג מני א"ל מאי צבי ריפתך צפומנא דלגבי

עין משפט גר מצוה

נח א מיי פ"ד מהלכות נוקי ממונו הלכה ד טו"ש"ע ח"מ ס"י מ"ח סעיף יג ועין גמ"מ פ"ד מהלכות נוקי ממונו הלכה טו: **ב** ב מיי פ"ד מהל' נוקי ממונו הלכה ד סג ענין סו טו"ש"ע ש סג מיי שם הלכה טו טו"ש"ע סעיף ח: **בא** ד ה ו מיי פ"ב שם הלכה ח ית ועי' בהשגות ובגמ"מ סג שם טור ש"ע ח"מ ס"י ש"ב: **בב** ז טו"ש"ע ח"מ ס"י ש"א סעיף ו:

רבינו הגנאל

בנוקי ממונו, כי תלך אש וסיים בנוקי גופו, המכשיר, לומר לך אש משום חציו. אמר רבא קשיא ליה לר' אמי לר' יוחנן דאמי אש משום חציו. וממון באש דפטור חכמי שחולקין על ר' יוחנן היכי משכחת לה. ודאש והיזיקה בחצר אחרת וכלו חציו בחצר ראשונה, ואלו לא נפלה הגדר לא הייתה האש עוברת באותה החצר. והקשיא, איחייב אפי' בלגיו פטור הוא וכלו חציו, וכל שכן על הטמון. ופרקי' מאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו, וכגון שהיה לו לגרור בפניה שלא תעבור ולא גדר. ואקשי' וכו' מאחר דמן דאת ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו, בבלי דכיון דאית ליה לשמור ולגרור חייב תעבור הדליקה כמו שחייב לשמור בהמתו שלא תצא ותזיק ונא יצאה והיזיקה חייב באשור שהוא כממונו. ואמרי' איחייב מאי בינייהו אשור בינייהו, לחייבו בד' דברים, צער ריפוי ושבט ובושת. ר' יוחנן דאמר אשור משום חציו אצ"ג דאית ליה נמי משום ממונו אמר לך כשם דבדין חייב בו' דברים הללו וכל שכן בנזק. אבל ויש לקיש דאמר אשור משום ממונו אמר לך כשם שאינו חייב בנוקי שורו אלא נזק בלבד דבבעינן למיטר לקמן. כך אינו חייב באשור אלא נזק בלבד. בתר דאקשי' על ויש לקיש הני כוליהו תיובתא, ושנייהו ואוקימ' דר' יוחנן נמי את ליה משום ממונו, והלכה כר' יוחנן. והר"ן לשמעתינן ואמרי', תנינן במתני' על החררה משלם נזק שלם. מן משלם. בעל הכלב או בעל הגמלת. ופשוט' לן דבעל הכלב מפני שבעל הגמלת שומר גמלתו והכלב חררה והוציאה, אחריה הוא לחתור ולא שניה כי כן דרכו. ואם לא חתר אלא לא שמר בעל הגמלת כראוי חייב בעל גמלתו. ואוקי' דאכלה בגדיש דבעל חררה.